

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z CHEMII**

I. PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r (z późniejszymi zmianami), rozdział 3a Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami;
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z późniejszymi zmianami;
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia
5. Statut Szkoły – Wewnątrzszkolny System Oceniania
6. Program nauczania z chemii „To jest chemia” wydawnictwa Nowa Era.

II. CELE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA:

1. Wspieranie rozwoju ucznia przez diagnozowanie jego osiągnięć w odniesieniu do wymagań edukacyjnych przewidzianych w programie nauczania;
2. Dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, osiągnięciach oraz trudnościach ucznia;
3. Motywowanie uczniów do samodzielnego uczenia się, kształtowanie jego dojrzałości,
 - a. samodzielności i odpowiedzialności za proces uczenia się;
4. Wykorzystywanie osiągnięć uczniów do doskonalenia pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczyciela;
5. Wymagania edukacyjne niezbędne.

III. OBSZARY PODLEGAJĄCE OCENIANIU

1. Wiedza i umiejętności przedmiotowe określone w programie nauczania

- a) Zrozumienie podstawowych zagadnień, stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych
- b) Właściwe rozpoznawanie i definiowanie problemu
- c) Analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia (problemu)
- d) Prezentacja i uzasadnienie wybranego rozwiązania
- e) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków
- f) Stopień łączenia elementów wiedzy z życiem
- g) Oryginalność i atrakcyjność prezentacji rozwiązania problemu

2. Aktywność na lekcjach

- a) Samodyscyplina
- b) Zainteresowanie tematem lekcji, pilność
- c) Inicjatywa (własne propozycje, pytania)
- d) Inwencja twórcza

- e) Udzielanie pomocy innym uczniom
- f) Współpraca w zespole

3. Przygotowanie ucznia do lekcji

- a) Posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia i niezbędnych materiałów pomocniczych, (podręcznika, zeszytu, kart pracy ucznia lub maturalnych kart pracy)
- b) Odrabianie zadań domowych
- c) Prowadzenie zeszytu (poprawność językowa, estetyka, systematyczność)

4. Praca domowa

- a) Stopień zrozumienia zadania
- b) Poprawność merytoryczna wykonanych zadań
- c) Samodzielność w wykonaniu zadania
- d) Oryginalność

5. Praca w grupach

- a) Aktywne uczestnictwo w pracy zespołu
- b) Aktywne słuchanie innych
- c) Umiejętność dyskusowania, negocjowania
- d) Twórczy wkład (argumenty, pomysły)
- e) Przestrzeganie kultury języka i dyskusji
- f) Pomoc innym
- g) Współodpowiedzialność

6. Rozwiązywanie zadań problemowych

- a) Właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu
- b) Analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia (problemu)
- c) Zaplanowanie rozwiązania
- d) Zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu (opisowo, graficznie)
- e) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków
- f) Oryginalność rozwiązania
- g) Atrakcyjność prezentacji

7. Praca projektowa

- a) Stopień zaangażowanie w wykonanie projektu
- b) Uogólnianie, porównywanie, wyciąganie wniosków
- c) Wykorzystanie różnych źródeł informacji
- d) Dobór odpowiednich środków, technik pracy
- e) Estetyka wykonania projektu
- f) Wartościowanie – własna ocena
- g) Sposób prezentacji

8. Wykorzystywanie informacji z różnych źródeł

- a) Poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji
- b) Analiza, porównanie, uogólnianie ocena zgromadzonego materiału
- c) Korzystanie z mediów i technologii informacyjnych
- d) Umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów

9. Dodatkowa aktywność ucznia

- a) Udział w zajęciach pozalekcyjnych
- b) Udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach
- c) Udział w projektach szkolnych, międzyszkolnych, ogólnopolskich
- d) Wykonywanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym

IV. WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH.

1. Nauczyciel wystawiając ocenę śródroczną, roczną lub końcową, bierze pod uwagę całokształt osiągnięć edukacyjnych ucznia z przedmiotu, w tym aktywność, zaangażowanie.
2. Ocenianie ma zawsze charakter jawny, poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprawianej, przy czym obydwie są brane pod uwagę przy ustalaniu oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
3. Przy wystawianiu ocen śródrocznej, rocznej lub końcowej największe znaczenie mają oceny uzyskane przez ucznia z sprawdzianów wiadomości i odpowiedzi ustnych.
4. Uczeń ma obowiązek uzupełniać wszelkie braki spowodowane nieobecnością.
5. Uczeń powinien uzyskać oceny z różnych form aktywności.
6. W ocenianiu stosuje się wagę od 1 do 10 ustaloną przez nauczyciela przedmiotu.
7. Przed każdą formą oceniania nauczyciel informuje uczniów o jej wadze.
8. Oceny bieżące otrzymywane przez uczniów mają przypisane następujące wagi 1–10:
 - a) sprawdziany: waga 8 (mniejsza partia materiału), waga 10 (cały dział)
 - b) kartkówki: waga 5 do 7
 - c) odpowiedzi ustne: waga 5 do 6
 - d) prace domowe: waga 4 do 5
 - e) aktywność: waga 1 do 5
 - f) przygotowanie do zajęć: 2 do 5
9. Średnia ważona obliczana przez dziennik elektroniczny ma charakter informacyjny i jest jednym z narzędzi, które nauczyciel może wykorzystać w procesie ustalania oceny śródrocznej, rocznej lub końcowej.
10. Ocena śródroczna, roczna lub końcowa nie jest także średnią arytmetyczną ocen bieżących.
11. Uczeń, który za pierwsze półrocze uzyskał ocenę niedostateczną, zobowiązany jest w trybie ustalonym przez nauczyciela do zaliczenia tych treści programowych, których nieopanowanie uniemożliwia przyswajanie nowych treści nauczania.
12. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielności pracy lub plagiatu, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
13. Uczeń zobowiązany jest mieć na lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik, karty pracy ucznia lub maturalne karty pracy oraz wymagane przez nauczyciela materiały pomocnicze.
14. Uczeń może raz w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez ponoszenia konsekwencji (warunek: zgłoszenie przed lekcją). Wykorzystanie przez ucznia tej możliwości zostanie odnotowane w dzienniku lekcyjnym przez wpis daty nieprzygotowania.
15. Uczeń nie otrzyma oceny niedostatecznej za swoje nieprzygotowanie do lekcji, jeżeli tego dnia zostanie wylosowana jego „szczęśliwa liczba”.
16. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z aktywnej pracy na lekcji.

Sprawdzian

17. Uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawiania oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w formie pisemnej w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
18. W przypadku nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie uczeń ma obowiązek napisać go w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Odpowiedzi ustne

19. Ocenie podlega wartość merytoryczna wypowiedzi, rozwinięcie tematu, kompozycja, poprawność językowa (kryteria zależne do charakteru odpowiedzi).
20. Odmowa wypowiedzi bez wcześniejszego usprawiedliwienia jest równoznaczna z oceną niedostateczną.

Aktywność na lekcjach

21. Aktywność ucznia na lekcjach może być oceniana przy pomocy stopnia lub plusów, których określona liczba (*pięć plusów*) składa się na ocenę bardzo dobrą.
22. Brak aktywności na zajęciach lub brak orientacji w zadaniach wykonywanych na lekcji może być oceniany przy pomocy minusów, których określona liczba (*trzy minusy*) może się równać ocenie niedostatecznej.

Praca domowa

23. W zależności od stopnia trudności jest oceniana znakiem „+” lub oceną, a brak pracy domowej „-” lub oceną niedostateczną.

Zapisu informacji w zeszycie ucznia (informacja dla ucznia i rodziców/opiekunów prawnych)

W roku szkolnym 2023/24 na lekcji chemii oceniane będą następujące obszary aktywności uczniów wiadomości i umiejętności określone w programie nauczania poprzez:

formy ustne:

- odpowiedzi ustne (waga 5-6)
- aktywność na lekcji (waga 1-5)
- prezentacje (waga 3-6)

formy pisemne:

- testy, sprawdziany, (waga 8-10) zapowiadanych z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem umiejętności i wiedzy (obowiązkowe)
- kartkówki (waga 5-7) niezapowiadanych, 15 – minutowych, obejmujących 3 ostatnie tematy
- prace domowe (waga 4-5)
- prace wykonywane na lekcji (waga 1-5)
- projekty (np. album, gazetka)

nieobowiązkowe:

- zadania dodatkowe (waga 5-10)
- udział i osiągnięcia w konkursach i olimpiadach przedmiotowych (waga 10).

Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

Największą wagę mają oceny uzyskane ze sprawdzianów i testów.

Średnia ważona pełni rolę informacyjną. Decyzję o uzyskanej ocenie śródrocznej i rocznej podejmuje nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne.

Pod uwagę brane jest również zaangażowanie uczniów w pracę na lekcji.

Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną (jeden raz daną ocenę) ze sprawdzianu, testu w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie dłuższym niż 2 tygodnie od jej otrzymania.

Uczeń ma obowiązek napisania zaległego sprawdzianu, testu lub pracy klasowej w terminie uzgodnionym przez nauczyciela.

Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy i na bieżąco zgłaszać trudności w nauce.

Uczeń ma obowiązek systematycznego i aktywnego uczestnictwa w procesie uczenia się przez cały okres nauki.

Wszelkie zaległości związane z nieobecnością (w tym również brakujące prace domowe) uczeń zobowiązany jest samodzielnie **uzupełnić na najbliższą lekcję** lub w przypadku większych zaległości - w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Ostateczny termin poprawy proponowanej oceny śródrocznej i rocznej to 7 dni przed posiedzeniem rady klasyfikacyjnej.

.....
data

.....
podpis rodzica/prawnego opiekuna

V. KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

Skala ocen	Osiągnięcia ucznia
6	<ul style="list-style-type: none"> ➤ osiągnął bardzo wysoki poziom wymagań programowych ➤ zna i stosuje wiadomości oraz umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia i stosuje je do rozwiązania zadań problemowych o wysokim stopniu złożoności, ➤ formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk, na zajęciach lekcyjnych wypowiada się w sposób świadczący o samodzielności myślenia i spójności argumentacji, ➤ aktywnie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych dążąc do pogłębiania swojej wiedzy lub rozwija swoje uzdolnienia we własnym zakresie, ➤ rzetelnie i systematycznie wykonuje obowiązkowe i nadobowiązkowe zadania edukacyjne, ➤ zna i stosuje wiadomości oraz umiejętności wykraczające poza zakres wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia, ➤ osiąga sukcesy w konkursach chemicznych na szczeblu wyższym niż szkolny.
5	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej, ➤ stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów oraz zadań problemowych (nowych), ➤ wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy, np.: układu okresowego pierwiastków chemicznych, wykresów, tablic chemicznych, encyklopedii i Internetu, ➤ projektuje i bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne, ➤ biegle zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o dużym stopniu trudności. ➤ systematycznie i sumiennie prowadzi zeszyt przedmiotowy.
4	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej, ➤ poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów, ➤ korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych, wykresów, tablic chemicznych i innych źródeł wiedzy chemicznej, ➤ bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne, ➤ zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych, ➤ samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o średnim stopniu trudności.
3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opanował w zakresie podstawowym te wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia, ➤ z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów, ➤ z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy, takich jak: układ okresowy pierwiastków chemicznych, wykresy, tablice chemiczne, ➤ z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne, ➤ z pomocą nauczyciela zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz rozwiązuje zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności.

2	<ul style="list-style-type: none">➤ ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,➤ z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,➤ z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje proste doświadczenia chemiczne, zapisuje proste wzory i równania reakcji chemicznych.➤ niesystematycznie wywiązuje się z zadań edukacyjnych, jednak podejmuje próbę uzupełnienia zaległości.
1	<ul style="list-style-type: none">➤ nie osiągnął koniecznego poziomu wymagań programowych umożliwiającego dalszy rozwój,➤ nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,➤ nie wykonuje zadań edukacyjnych, nie podejmuje prób uzupełnienia zaległości,➤ nie korzysta z proponowanej pomocy nauczyciela.

VI. PROPONOWANE NARZĘDZIA OCENIANIA:

1. Formy ustne:

- a) odpowiedzi
- b) aktywność na lekcjach
- c) prezentacja

2. Formy pisemne

- a) testy
- b) sprawdziany
- c) kartkówki
- d) prace domowe
- e) prace wykonane na lekcji
- f) projekt (np. album, gazetka itp)

3. Formy praktyczne

- a) realizacja projektów (np. albumy, gazetki, modele, przedstawienia)
- b) pomoce dydaktyczne

VII. SPOSOBY POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI O SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCIACH W NAUCE W ZAKRESIE OCENIANIA (dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia)

Pod uwagę brane są różne możliwości intelektualne uczniów oraz orzeczenia i opinie PPP zawierające zalecenia i wskazówki dotyczące specyficznych trudności w nauce oraz dysfunkcji, schorzeń itp.

Dostosowanie wymagań do uczniów z trudnościami w uczeniu się.

- a) Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

- b) Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, następuje także na podstawie opinii niepublicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej.

Zasady pracy z uczniem dyslektycznym

1. Unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie.
2. Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (*wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału*).
3. Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisanie zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka.
4. Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia.
5. Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania.
6. Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału.
7. Dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu.
8. Podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej.
9. W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać.
10. Częściej powtarzać i utrwaląć materiał, stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie, wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, wzrok, słuch). Urozmaicać proces nauczania stosując wiele pomocy dydaktycznych.
11. Zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia, przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie.
12. W przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach.

Symptomy zaburzeń i formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów z dysleksją w zakresie nauczania przedmiotu chemia:

Objawy zaburzeń	Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań
<ol style="list-style-type: none">1. nieprawidłowe odczytywanie treści zadań tekstowych,2. niepełne rozumienie treści zadań, poleceń,3. trudności z wykonywaniem działań w pamięci, bez pomocy kartki,4. problemy z zapamiętywaniem reguł, definicji, tabliczki mnożenia,5. problemy z opanowaniem terminologii (np. nazw, symboli pierwiastków i związków chemicznych),6. błędne zapisywanie i odczytywanie liczb wielocyfrowych (z wieloma zerami i miejscami po przecinku),7. przestawianie cyfr (np. 56 – 65),8. nieprawidłowa organizacja przestrzenna zapisu działań matematycznych, przekształcania wzorów,9. mylenie znaków działań, odwrotne zapisywanie znaków nierówności,10. nieprawidłowe wykonywanie wykresów funkcji,11. trudności z zadaniami angażującymi wyobraźnię przestrzenną w geometrii,12. niski poziom graficzny wykresów i rysunków, nieprawidłowe zapisywanie łańcuchów reakcji chemicznych.	<ol style="list-style-type: none">1. naukę definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać,2. nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzi, że uczeń będzie pytany,3. w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,4. w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,5. można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,6. uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych itp.,7. materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje,8. oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych,9. oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna.

**VIII. MODYFIKACJE WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEGO MONITOROWANIA
FUNKCJONOWANIA PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA**

Przedmiotowy System Oceniania może być dokumentem modyfikowanym na bieżąco przez nauczyciela lub zespół przedmiotowy w przypadku zmian podstawy prawnej.

Ewaluacji i modyfikacji funkcjonowania monitorowania Przedmiotowego Systemu Oceniania z chemii dokona nauczyciel w oparciu:

1. o analizę ankiet przeprowadzonych wśród uczniów,
2. o ocenę postępów w nauce.

.....
.....
.....

Podpis nauczyciela

*Przedmiotowy System Oceniania przyjęty do realizacji
w VII Liceum Ogólnokształcącym
w Gdańsku*

.....
data

.....
podpis dyrektora